

Slovo k povzbuzení na neděli 21. ledna 2024, na 3. neděli v liturgickém mezidobí – B
Biblická čtení: Jon 3,1-5.10; Ž 25; 1Kor 7,29-31; Mk 1,14-20

Milé sestry, milí bratři,

nazývá-li se dnešní třetí neděle liturgického mezidobí nově **Nedělí Božího slova** a má-li jí i být, zkusme tedy zaměřit svou pozornost na **text evangelia**.

Otevíráme v něm **Markovo sepsání**, bude nás provázet po většinu roku. Je **nejkratším, nejprůzračnějším** a patrně **nejstarším** evangeliem, proto možná i **nejjednodušším** k naší četbě. Dnes máme před sebou úryvek z první kapitoly, jakousi **souhrnnou zprávu o začátku** Ježíšova veřejného působení a svědectví o **povolání prvních učedníků** za apoštoly. Starozákonní čtení o **Jonášově kázání v Ninive**, vyprávění o prorokově volání Ninivanů k obrácení, zaciluje naši pozornost zejména **na první dva verše** evangelijního úryvku, na slova vložená do úst samotnému Pánu Ježíšovi: «Naplnil se čas a přiblížilo se Boží království. Obráťte se a věřte evangeliu».

Neвтzahují se jen na první dny a týdny Kristova působení v Galileji, nýbrž **na evangelium celé**. Shrnují, co všechno Pán Ježíš přinesl na zem, co učil a svými činy potvrzoval, k čemu člověka zavolal, pozval a stále volá a zve.

Zároveň tato slova plní i funkci jakéhosi antického **incipitu**. Jsou „**vstupní branou**“ k četbě celého evangelia, k jeho snazšímu porozumění a přijetí. Zvou nás začít se, zaposlouchat se do celého **Markova vyprávění**, abychom nakonec spolu se setníkem pod křížem ze závěru evangelia mohli také aspoň nějak vyznat: «To byl vpravdě Boží Syn». Ne nadarmo je tento setník uctíván jako svatý a dostal také jméno, **svatý Longin**.

Připomeňme si proto několik – asi známých a určitě již mnohokrát různě rozebíraných – **momentů** tohoto dvojverší, včetně nuancí **jazykových**:

«Naplnil se čas (*peplérótai ho kairos*)». V řečtině je pro «naplnil se» použit tvar *peplérótai*, což je jazykově perfektum pasiva. Slovesný čas perfektum v řečtině vyjadřuje **dokonavost**, naplněnost minulého děje s **důsledky** pro **současnost**: Kristovým příchodem je tak jednou provždy **naplněn** čas. **Kairos** – narozdíl od slova *chronos*, času lineárního – znamená pak především „**čas příhodný**“: Jím, **časem příhodným** se doba po Kristově příchodu tedy **jednou provždy stává**. Protože Kristus jednou přišel a je zde stále.

«A přiblížilo se království Boží (*kai éngiken hé basileiá tú Theú*)». Proto je čas skutečně a Božsky naplněn. *Éngyken* («přiblížilo se») je opět tvar perfekta, tedy **dokonaného** minulého děje majícího **důsledky pro přítomnost**: Boží království se přiblížilo a od té doby **je blízko**, protože **Kristus** je nám stále tajemně blízko. On **je Boží království in persona**, Boží království, které pro nás lidi začíná a spočívá **ve vztahu** s Pánem Ježíšem. **Ve vztahu**, který nám otevírá svět Boží, nabízí **Boží sílu a štěstí**, ve vztahu, který má sílu nás proměnit **k lepšímu**, aspoň nějak, nechat více **vládnout Boha a Lásku** v našem životě.

«Čiňte pokání a věřte evangeliu (*metanoείτε kai pisteúete en tó euangelió*)» je **důsledek**, který z toho vyplývá, **pozvání** co činit, **podmínka**, aby Boží království mohlo začít. V řečtině je tato výzva ještě krásnější: **Metanoείτε** – imperativ slovesa *metanoein*, etymologicky odvozeného od *meta* (předpony ukazující na změnu) a *nous* („mysl“) – **znamená** skutečně a doslova «změňte smýšlení» (překlad «čiňte pokání») je hebraismus, překladatelé patrně za řeckou výzvou četli hebrejské *šúb*). Přičemž „mysl“ (*nous*) pro řečtinu a především řeckou mentalitu, ze které jazyk vychází, je více než jen „rozum“. „Mysl“ vyjadřuje **to nejdůležitější v člověku**, jeho srdce, duši. „Mysl“ představuje vlastně **celého člověka**.

Obrácení, činění pokání je proto proměna srdce, smýšlení, chtění a cítění, celkové změnění se, **přeorientování** se na Boha a dobro, proměna nitra, jeho „**přeformátování**“. Právě na základě **setkání, vztahu** s Kristem. A to i navzdory našim slabostem, naší přetrvávající křehkosti. Proměna, pohyb směrem k Bohu a dobru jsou ale **nutné**, jsou **znamením**

autenticity setkání. Přičemž může jít zatím **třeba** jen o změnu **aspoň v něčem**, jen v nějakém podstatném **segmentu**, podstatném **vztahu**, důležité **činnosti** našeho života. Ale měla by být **aspoň nějaká**.

Euangelion doslova znamená „**radostná**“ nebo „**dobrá zvěst**“. Jí je, že je zde **Pán Ježíš**, že je nám blízko, že nás chce nadchnout že nám chce stále **odpouštět**. A pomáhat změnou aspoň něčeho k lepšímu **do království Božího**. Je radostná i proto, že vztah s Bohem je nám v Pánu Ježíšovi nabízen **stále**, ať se děje, co se děje. Ať učiníme **cokoli**, neboť «láaska stále trvá».

Oktaváni církevního gymnázia dostali za úkol jako pololetní práci napsat **esej**. Na výběr bylo pět témat. Jedno z nich znělo: „**Proč je dobré (anebo proč jsou křesťané přesvědčeni, že je dobré) být (katolickým) křesťanem (v 21. století)?**“.

Někteří ze studentů odpovídali jako věřící za sebe samotné, jiní, kterým živá víra dána nebyla anebo o ni nějak postupem času přišli, odpovídali jakoby z vnějšku. Dost z těch, kteří si toto téma vybralo, a to dokonce i z k víře se nehlásících, odpovědělo něco ve smyslu, že **křesťanská víra** má v sobě velký **potenciál** člověka vést ke svým základním hodnotám, zvláště k **lásce a milosrdenství**, dávat pocit štěstí a naplňovat život, dávat mu smysl a věčnou naději. Což dle studentů platí **i tehdy**, i kdyby její historická část – tedy biblická vyprávění – třeba ani nebyla pravdivá.

Jistěže, něco takového říká už nejedna **filozofie náboženství**, stejně jako určitý směr biblické **exegeze** v zásadě rezignující na možnost verifikace historicity Nového Zákona. Dokonce i Tomáš Garrigue **Masaryk** považoval křesťanství za alternativu smyslu k pocitu nesmyslnosti života ústícího třeba do sebevraždy. Ale je milé a nadějně něco takového slyšet i z úst **mladých lidí**, třeba i bez daru víry, číst to v pololetní práci oktávánů.

Ano, jako (katoličtí) křesťané **věříme** i v **historicitu** evangelií, v historicitu jimi popisovaných událostí, v to, že se i skutečně **staly**, byť samotný biblický text vždy potřebuje interpretaci. Ale **i kdyby** tomu tak **nebylo**, i kdyby celé Markovo vyprávění nakonec bylo jen **šifrou** Božího světa, i kdyby celý **Nový Zákon** byl jen jakousi **fabulací** autentické náboženské **zkušenosti**, či jen jedním z mýtů, **přesto** by mělo smysl je stále nově a nově **číst** a **věřit** v ně, **obracet se** na jeho základě k Bohu a dobru, naplňovat jeho **hodnotami** čas svého života. Protože v něm, v **evangeliu** – slovy velkého evangelického biblisty Rudolfa Bultmanna – «**Ježíšova věc jde dál (Christi Sache geht weiter)**», a to za všech okolností. Evangelium je v každém případě „**vitráží**“ **Božího světa**, a proto skrze **křesťanskou víru** v ně je v nás **Bůh** přítomen. A to je stejně to **nejpodstatnější**.

Což vše **nemá být** v žádném případě vyznáním **skepticismu** či **agnosticismu** a už vůbec **ne popřením křesťanství** a jeho **pravdivosti**, naopak. Výše řečené má být jen **povzbuzením** Písmo – zejména Nový Zákon, zvláště Marka – **číst**, a to i ve chvílích **pochybností a nejistot**. Ne jako kroniku, ale jako **Boží slovo**, jež se nakonec **ospravedlní** samo sebou, **pokud** nás dovede k Longinovu vyznání v **Božství Slova, Syna** a hlavně k opravdové **lásce**.

Aby se třeba i **oktaváni** přesvědčili, že do pololetní eseje nepsali nesmysly.

Milé sestry, milí bratři, «naplnil se čas a přiblížilo se Boží království, obraťte se (obraťme se) a věřte (věřme) evangeliu». **Věříme**, doufáme, že **Kristovým příchodem** a jeho tajemným **přebýváním** mezi námi a v nás se opravdu **naplnil čas**. Vztahem s ním, jeho následováním, se stále **naplňuje**. Chtějme proto měnit své smýšlení, své nitro, své činy **tím**, že budeme **věřit evangeliu**. Nejen jeho interpretovatelné historicitě, jak věříme, pravdivé, ale věřme především jeho **podstatě**, zcela jistě pravdivé: **Boží lásce, výzvě k lásce**. Ta má **smysl** vždy. A je **pozváním** i pro ty, kterým – ještě či zrovna anebo již – není dána křesťanská víra. Božím slovem dána může být, vírou v lásku už je nějak dána.

Kéž by **evangelijní víra v lásku** každého dovedla i k živému Kristu, v němž přišlo Boží království...